

KŘESŤANSKÉ LISTY A HUSŮV LID

časopis Národní Jednoty československých Protestantů v Americe a v Kanadě

Ročník LXII (XXI)

Chicago, Illinois, Duben (April) 1960

Číslo (No.) 4

Entered as second-class matter at the Post Office at Chicago, Illinois. Additional entry at Taylor, Texas. Acceptance for mailing at a special rate of postage provided for in section 1103. Act of October 3, 1917, authorized July 11, 1918.

Velikonoční výzva o pomoc na práci Jednoty a na pod- poru Křesťanských Listů a Husova Lidu

Snad dosud nikdy tak velký počet našich krajanů nebyl roztroušen po tak rozsáhlé části světa, jak jest tomu dnes. Mezi těmi, kteří opustili otčinu, mnozí též i své rodiny, je mnoho těch, s nimiž jsme spřízněni nejen krví, ale zároveň i bohatým dědictvím české reformace.

Náš časopis, Křesťanské Listy a Husův Lid umožňuje spojení a vzájemnost s roztroušeným bratrstvem v cizině. Abychom v tomto tak důležitém díle i nadále mohli pokračovat, potřebujeme vaši pomoci. Na vaši ochotnou obětavost spoléháme též i v tom, aby poskytnuta mohla být pomoc těm, kdož v cizině ocítají se v tísnivých poměrech. Při tom nesmíme též zapomínat důležité prá-

ce, kterou v Duchu našeho Pána a jménem rodiny Jednoty koná bratr Přemysl Pitter mezi našimi v Německu.

O velikonočních svátcích, když zjemní srdce naše vděčností při vzpomínce na veliké dílo milosti Boží, které pro nás vykonal náš Spasitel, vzpomeňme si i na to, co dlužno vykonal v Jeho jménu v zájmu trpících. Zašleme též své předplatné na časopis Jednoty. Pamatujeme štědrým darem na tiskový fond, z něhož se při stoupajících cenách tisku udržuje vydávání našeho časopisu. Nade vše pak přimlouváme se o Váš zájem a o Vaše modlitby, aby Bůh požehnal dílu, které pomocí Jednoty společně konáme.

S bratrským pozdravem vaši,

J. Paul Tatter,

tajemník

Edward Čatloš,

prozatimní předseda

Jan Opie, pokladník

Předplatné a dary zašlete na adresu: Jan Opie,
4800 South Hoyne Avenue, Chicago 9, Ill.

KŘESTANSKÉ LISTY a HUSOV LID

Christian Journal and the People of Hus

Křesťanské Listy 1898 Husov Lid 1940

Vychází měsíčně. Vydává Národní Jednota
Československých Protestantů v USA
a KanaděPublished monthly by the National Union of
Czechoslovak Protestants of AmericaRedaktor (Editor) J. P. Tatter
Box 59, Hillsboro, WisconsinClánky, zprávy pro časopis a knihy k recenzi
posílejte na redaktora.

Za své příspěvky odpovídají autoři sami.

Předplatné — Subscription \$2.00 per year.

Předplatné, milodary na časopis, jakož i přispěvky Jednotě pro uprchlíky, na mléko pro děti běženců a na léky pro děti trpících, zasílejte laskavě na adresu pokladníka Jednoty:

Mr. John Opie, 4800 South Hoyne Ave.,
Chicago 9, IllinoisReturn Address Adresa Administrace
4800 South Hoyne Ave., Chicago 9, Illinois

Z kanceláře Jednoty

Sjezd Národní jednoty čl. protestantů v U. S. A. a Kanadě bude se konat v úterý dne 19. dubna t. r. ve Warren Park Presbyterian Church, Berwyn, Illinois. Pracovní zasedání sjezdu započne ve 2. hod. odpoledne. Na programu budou zprávy úředníků, volby a diskuse o práci Jednoty v budoucnosti. V 6. hodin bude společná večeře. Večerní shromáždění započne v 7:30. Br. farář J. P. Tatter ukáže barevné obrázky z cesty do Československa a poví o svých dojmech. V 8:30 pak bude pobožnost, při které budou uvedeni v úřad nově zvolení úředníci. Slovem nám poslouží br. far. M. Řepka z Omahy. Sdělte včas úřadovně Jednoty zda se sjezdového jednání účastníte a počítáte-li na ubytování. Přihlášky musí být v kanceláři Jednoty nejdéle do 15. dubna. Adresa kanceláře Jednoty jest: 4800 South Hoyne Ave., Chicago 9, Ill.

Pamatujte na sjezdový cestovní fond. Zaslěte sborový i svůj příspěvek ihned. Tam, kde sbory vyšlou svého kazatele jako delegáta, doporučujeme, aby buď z části neb plně hradily cestovní výlohy. Příspěvky zasílejte na pokladníka Jednoty: Mr. John Opie, 4800 South Hoyne Ave., Chicago 9, Illinois

Pavel Javor:

Modlitba k životu

*Zivote budoucí, který k nám přicházíš
od smrti vykoupen a z rudé krve zrozen,
posvět' se jméno tvé a dej nám mnoho dnů
tak plných jako klas a sladkých jako hrozen.*

*Přijď tvoje království na naši smutnou zemi
a učiň svobodnými všechny porobené.
Navštiv je láskou svou a dětským úsměvem,
ať duha míru nad námi se klene —*

*Tvá vůle budiž kvést a rozmnožit náš rod.
Kmen lípy slovanské hluboko vtiskne kořen
a za všech vichrů, za všech nepohod,
poroste k Bohu, lidmi nepokořen.*

*Chléb vezdejší dejž nám, ten tvrdý s obou
stran.
Když v ústech nemluvnat se v prvá slova
láme.*

*Sůl země zrazené i světlo nových ran
v bělostné hostii pokorně přijímáme.*

*Poslze odpusť nám všechna ta provinění,
za něž jsme, nehodní, snad zkusili již dost.
Vždyť často trpíme je za svá roztoužení,
za svoji důvěru a za svou dychtivost —*

*Ran nebojíme se! Dej okusit nám všeho,
ať kamkoli se ztočí naše vratká loď.
Jen nenávisťi zbav nás. Zbav nás všeho zlého
a v pokušení nová už nás neuvod'.*

*Zivote budoucí, stojíme u tvých bran,
na šatech ještě prach a k smrti unavení,
však v srdcích pokorní a čistí ze všech stran.
tak jako hvězda denní —*

Ze sbírky Hořké verše.

*Mezi problémy dneška a zítřka buď nám
světlem a silou modlitba Komenského, velkého
milovníka, proroka, pracovníka a modlitěbníka
za jednotu lidu Božího: "Pojď, Pane Ježíši,
obnov nás podle zalíbení svého! Vrať
církvi své pouta jednoty! Vrať krásu řádu!
Vrať úctu k svému žezlu! Vrať horlivost
ducha, aby království nebeské mocněji a plněji
přišlo. Zahaj ono blažené království, kde
je jednota bez rozkolu, řád beze zmatku, láska
bez přestání a Bůh všechno ve všem navěky
věků!" (Dr. Jos. Křenek v poselství církvi).*

Józa Novotný

Největší . . . jesti' láska

*"Nyní pak zůstává víra, naděje, láska,
to tré, ale největší z nich jesti' láska."*

(I. Kor. 13,13).

Mnoho se dnes mluví o patřičné potravě pro naše těla. Vykládá se, že můžete jísti od rána do večera a přec budete trpět podvýživou—a to proto, že nemáte v potravě určité vitaminy. Profesor S. M. Babcock z university Wisconsinské prohlásil, že můžete krmit krávy od rána do večera a že přece zahynou hladem. Proč? Protože neměly pravou potravu. Nedostatek vitaminů. Naše duchovní krise spočívá v tom, že nabízíme duši potravu, která nemá duchovní vitaminy. Pán Ježíš praví: "Každý, kdož pije vodu tuto, žízni bude opět. Ale kdož by se napil vody té, kterouž já dám jemu, bude v něm studnicí vody prýstící se k životu věčnému." Vzpomeňme jen na americké Poutníky. Když opustili Anglii roku 1620, byli tělesně hladoví, avšak duchovně byli naplněni manou s hůry. A proto vydrželi.

Dnešní problem světový se může vyjádřit všelijak. Avšak krátce řečeno jest to nedostatek patřičné potravu pro duši.

Odkud dostávají stromy svoji sílu? Povrchní odpověď by byla z půdy. Zatím pravda jest—že devatenáct dvacetin veškeré síly mají ze vzduchu. Devatenáct dvacetin celého obsahu Zalmu lásky od apoštola Pavla jest z duchovních sfér. To největší, nejsilnější, co apoštol Pavel kdy napsal jest v této jediné kapitole.

Co jest život? Filisof Schopenhauer praví: "Jest to vůle žiti." William James tvrdí: "Vůle k věření." Friedrich Nietzsche ujišťuje: "Jest to vůle k moci." Avšak Pavel ve svém největším díle praví: "Vůle milovati." Henri Bergson se ptá: "Co to zde děláme? Odkud přicházíme a kam jdeme?" Křesťanství odpovídá: "My jsme synové Boží." Co zde máme dělat? "Máme býti křesťanskými milovníky." Odkud přicházíme a kam jdeme? "Přicházíme ze srdce Věčné Lásky a jdeme zpět do srdce Věčné Lásky." Proto Pavel radí: "Stůjtež o lásku."

Nejprve Pavel ujišťuje, že láska jest více

než dar jazyka. Výmluvnost jest velký dar. A přece jak jsme zklamáni, když někdo jest, čemu v našem jazyku říkáme "mluvka". Prázdna slova, nic za tím, jest náš spravedlivý soud majetníka takového pochybného daru. Apoštol správně ten dar hodnotí — měď zvučící aneb zvonec znějící. Oddělte měděné poklice od orchestry — dostanete nesnesitelný rámus, avšak žádnou hudbu. Co je hudba? K zvuku musí přijít ono zázračné něco, co teprve stvoří hudbu. Jest to láska. Jen si vzpomeňte, když jste posledně byli zklamáni řečníkem. Co způsobilo ono zklamání? Zbožná, uchvacující, výmluvná řeč — avšak nepocítli jste, že za tou řečí jest čisté křesťanské srdce, ryzí láska. I kdybs se naučil andělské řeči, bez lásky nebudeš míti moci.

Dar prorokování jest výše než výmluvnost. Člověk, který dovede říci co Bůh činil v minulosti, činí dnes a bude činit v budoucnosti, má velký dar. To byli starozákonní proroci. Avšak Bůh chce dnes od tebe něco jiného. Chce, abys byl milovníkem Božím. Malé děvčátko řeklo matce: "Maminko, já v'm, proč hvězdy tak jasně svítí. Pán Bůh jest za nimi a usmívá se na nás". Má pravdu. Jsi hvězdou? Jest Bůh za tebou a září skrze tebe? Lidé poznají, jsi-li následovníkem Božím, budeš-li míti lásku k svým bližním. Pouliční obchodník byl zatčen, protože neměl povolení od úřadu. Jeho malá vnučka, která byla úplně od něho odvislá, přišla k soudci a prosila, aby ho propustil. "On zahyne ve vězení beze mne," řekla. "Zde jest moje pokladnička, můžete si vzít vše, co jest v ní na vykoupení. Jsem bohatá." Měla v pokladničce jeden dolar a čtyři centy. Soudce v slzách onen obnos doplnil. Ono děvčátko mělo hodně peněz, avšak ještě více — měla lásku. Andělé v nebi jí pomohli zvítězit. Vědění jest moc. Není o tom pochyby. Kralická Bible praví: "Kdbych byl povědom všelikého tajemství i všelikého umění." A jak naše vědomosti rostou. Jistá knihovna obdržela mno-

ho nových knih. Nebylo na ně místa. Hlavní knihovnik poradil svému asistentu, aby všechny knihy více než sto let staré dal do sklepní místnosti. Ještě nebylo dost místa. A tak odložili knihy padesát let staré, pak dvacet let staré, až konečně měli místo.

Vědění má své meze. O velkém učenci řekli: "Zemřel zatím co se učil." O Ježiše Kristu možno říci "Zemřel, zatím co nás miloval." Proč milujeme ptáky? Protože milují. Ze všeho stvoření mají největší srdce v poměru k svému tělu. Chlapec hrál míč na hřišti, když k němu přišli mu oznámit, že jeho sestra jest v nemocnici zraněná a potřebuje jeho krev na transfusi. Chlapec běžel a když už ležel na operačním stole řekl odhodlaně: "Kdy umřu? Byl ochoten zemřít za svoji sestru. Proč jest láska největší? Protože milovatí jest velice těžké. Vše, co nás mnoho nestojí, nestojí za mnoho. Ó, ano, milovat ty, kteří nás zase milují, jest poměrně lehké. Avšak slyšte, co praví apoštol: "Láska jest trpělivá, nezávidí, nenadýmá se." To tedy není snadné.

Lásce se nejlépe naučíme, když budeme stále patřit na toho, který byl nazván láskou.

Přemysl Pitter:

UŽITEK

Dnes již kdekdo cítí blízkost jara. Třebaže je obloha zatažená mraky, které jako by chtěly zabránit pronikání životodárných paprsků slunce, přec ty mraky se již po místech trhají a modro nebes ukazuje všemocnost sil, které shůry přicházejí. Hospodář obhlíží pole a pozoruje, zda setba loňského roku se ujala, zda obilí bude dobré a jaký přinese užitek. Po užítku touží všechno lidstvo. Záleží však na tom, jakého druhu bylo semeno, které člověk zasil. Bylo-li to semeno hluché, neúčinné, špatné, pak i užitek nemůže být jiný než zlý. "Co člověk rozsívá, to sklízí."

Záleží na tom, jak života užívám. Pokládám-li život za příležitost, abych z něho jen co nejvíce pro sebe využil, pak jsem příživníkem, který bere užitek, o nějž se nepřičinil. Lidé bývají vedeni touhou co nejvíce užít. Vždyť život je krátký, mládí rychle mine a co má člověk ze života, jestliže se mu nepo-

Bůh láska jest. To jest nejsilnější věta, kterou můžeme proslavit.

Proč nebude moci komunismus zvítězit? Prostě proto, že v komunismu není ani špetky lásky. Celé učení komunismu jest založeno na bezohlednosti, moci, násilí. Za každou cenu prosadit komunistický program ve světě. Jedinec má jenom na tolik cenu, pokud něco znamená pro tento system. Hleďte lásku v komunismu. V Londýně měli závody v umění přednášení. Vynikající herec vyzval shromáždění, zdali v tom shromáždění jest někdo, kdo by chtěl s ním závodit v přednesu dvacátého třetího žalmu. Nejprve on přednesl onen žalm za pomoci všech pravidel hereckého umění. Po strážce formální jeho přednes byl bezvadný. Pak vystoupila prostá stará babička. Zavřela oči, sepjala ruce jako k modlitbě a vroucně se slzou v oku přednesla žalm, který tolik znamenal v jejím životě. Snadno dostala prvou cenu za všeobecného souhlasu. Všechny úspěchy komunismu na poli přirodních věd, všechny intriky na poli nepoctivé diplomacie, všechno oklamání jednotlivců na dlouho nevydrží. Komunism prostě nemá duši a to nejdůležitější v duši—lásku. Amen.

dařilo vymámit z něho co nejvíce rozkoší? Tedy užít, užít, co nejvíce užít je heslo tak mnohých lidí. Za domnělý požitek platí zdravím, rodinným rozkolem a lopocením, aniž dosáhli, po čem dychtili: pravého požitku a pravého užítku.

Také našemu národu se vnučuje názor, že jediný užitek a požitek skýtá hmota. Požitky duševního rázu jsou prý jen jakousi nadstavbou života hospodářského. Je pravda, že nejprv musí být člověk nasycen a někde bydlit, aby se pak mohl ohlížet po požitcích vyšších. Avšak je zcela zvrácené, děláme-li z této primitivní živočišné potřeby životní filosofii. Člověk není dobytec, které je spokojeno, má-li teplý chlív a plný žlab. Člověk byl stvořen v duši živou, jak praví Písmo, a tato duše živá nemůže být uspokojena a ukojena věcmi, které se jí nedotýkají. "Ne samým chlebem živ bude člověk," praví Ježíš, a "co prospěje

člověku, získá-li celý svět, ale zhubí svou duši?" Co může vyvážit cenu lidské duše?

Tu je ostří, na něž narážíme, ať na Východě či na Západě. Křesťanský Západ se v theorii hlásí k Ježíšovi, ale v praxi namnoze holduje živočišné požívačnosti. Bezbožeký Východ v theorii i praxi popírá nauku Ježíšovu, avšak skutečnost je taková, že fyzický a duševní útlak vyvolává u nescetných lidí síly, kterými se duše brání proti svému zotročení a se hlásí o své právo. Je-li nějaká moc, která může zvrátit vládu satanovu nad lidskými dušemi, pak je to tato skrytá, dosud přezíraná moc duše. Proto více než na vlivy politické, hospodářské a vojenské spoléhejme na tyto síly vnitřní, které nabývají stále větší expansivnosti, až v daném okamžiku rozmetají všechny okovy, jimiž jsou poutány.

Politická bezmecnost většiny národa nutí jej k tomu, aby se více soustředoval na oblasti, kterých byl dosud značně zanedbával. Tak jako v dobách velkého pronásledování český a slovenský člověk nalézal oporu a posilu v uvnitřnění, tak i dnes mnozí a mnozí jednotlivci objevují v skrytu duchovní poklady. kolem kterých chodili bez povšimnutí, protože okolní život je rozptyloval. Jsem jist, že až nadejde chvíle, bude národ přímo zahrnut výsledky duchovní činnosti, která se za nynějšího režimu nesmí projevit. V tom spočívá veliký záslib budoucnosti a záruka opětného rychlého národního obrození. To bude ono jaro, kterého dychtivě vyhlížíme a které se nám již mnohými skrytými náznaky ohlašuje.

V této pravé, duchovní revoluci záleží na každém jedinci. Především je třeba nabýti jistoty, že Bůh se nevzdal řízení osudu národa, ale že všim co dopouští, sleduje veliký a krásný plán. Nejistota je vlastností slabých duší. Nejistota odnímá člověk odvahu a činí ho rozkolísaným. Dílo Boží však potřebuje duší pevných, potřebuje srdcí naplněných jistotou ve vedení Boží. Je třeba, abychom tuto jistotu kladli do srdcí všech, s nimiž se stýkáme. Je třeba, abychom se sami stali posly jara, slunečnými paprsky, jež probouzejí ušlechtilou setbu zašlých let k novému životu. Lidé musí znovu prožít a zhodnotit to, co přijímali bezmyšlenkovitě jako odkazy minulosti. Drželi se forem, které popukaly a násilím byly rozmetány. Avšak tu pojednou

postřehne mnohý myslící člověk, že za těmi zkonatělými formami se tají cosi živého, mocného, co má v sobě úžasnou obrozující schopnost. Náboženství mu přestane být pouze záležitostí církve a pronikne jeho myšlením a ovlivní jeho skutky. Ježíš mu nebude předmětem kultu, ale průvodcem, rádcem a příkladem. Naučí se činit zázraky, které činil Ježíš, neboť zázraky nejsou nic jiného, než proniknutí sil nebeských do světa zemského.

Co rozdáme, vrátí se zas k nám. Sémě námi rozseté vydá svým časem užitek, který bude i užitek naším. Snad padne některé sémě na půdu připravenou a přinese užitek mnohonásobný. Není naší věcí vypočítávat užitek. Bázlivý a skoupý hospodář by neměl odvahy rozhodit ani hrst semen. Rozsevač moudrý, i když zná risiko své práce, doufá, věří, a ví, že každého zrnka osud je v Boží ruce. A jednou všichni ti, kterým jsme zaslili do srdce víru v Boha, v ducha a věčnost, připraví nám odměnu, z níž budeme čerpat sílu další.

Užitek v duchovním pojetí je věc veliká a krásná; touha po užitku ve smyslu hmotném věc pošetilá a marná. Hledejme a učme hledat užitek trvalé ceny. A nevěřme, že lidé jsou nepřístupní pro věci duchovní. Jen zaklepejme tu a tam a poznáme, jak mnohé zdánlivě tvrdé srdce ukáže místočko měkké a jak pod leckterým odpuzujícím obalem zableskne jiskra Boží. Tu jiskru rozdmýchat je naším úkolem. To je poslání těch, kdo sami již roznítili v sobě plamének ducha Božího. A nemůžete-li hned v každém vzbudit víru v Boha, tož dotkněte se ho aspoň plaménkem své víry a možná, že dřív nebo později spatříte, jak i v jeho nitru to doutná. A i ten dým je znamením, že duše se připravuje k svému vzplanutí.

Přichází jaro. Duchovní jaro. Věčně obrozující síly jsou při díle. I my jim podléháme, i my jsme jejich nástroji. Neuchylujme se do stínu. Sice i tam nás moc jara zastihne, ale opožděně a nevydáme toho užitku, jaký vydají ti, kdo se vystavují cele jeho působení. "Hledám užitku, rozhojňujícího se k vašemu prospěchu," píše apoštol Pavel Filipenským, a "pracovati musí i oráč, prvé, nežli úrody okusi." (vysíláno do vlasti)

Otakar Odložilík:

NA VALAŠSKU

Nebylo potřeba chodit daleko, když jsem se chtěl rozhlédnout po kraji kolem rodného místa. I z mírného návrší při cestě k Roštění bylo vidět první články v řetězci Karpat, ze kterých jsem podle jména znal jenom tři, Lysin, Hostýn a Javorník, zvaný ne místními lidmi, nýbrž v knížkách Javorníkem Keleckým. Ještě lepší podívaná byla z okrajů panského lesa, ale tam se musilo jít aspoň půldruhé hodiny, ne-li déle. Z pasek, na kterých pozdě v létě v nachové barvě kvetla vrbice, jsem snadno dohlédl přes táhlé a nevysoké úvaly až ke kopcům nižším než Javorník, prý už až u Rajnochovic. Co bylo za nimi, musel jsem si jenom domyslet, protože tak daleko neproniklo ani bystré oko.

Byl jsem jednou až u Rajnochovic se sestrou, kterou také lákala dálka, avšak ani letní den nestačil na výlet ještě delší. Až o dvě léta později, někdy o prázdninách 1913, jsem se pustil sám na opravdovou cestu. Těžko se rozpomínám na podrobnosti. Myslím, že jsem šel napřed do Bystřice a že jsem se průrvou, kterou Bystřička způsobila mezi Hostýnem a Javorníkem, dostal do hornatého a lesnatého kraje bez vesnic, ba i bez ojedinělých lidských sídel. Nějak jsem se tamodtud vyprostil a přišel na Hošťálkovou, už ve vsatském okrese. Šel jsem potom po silnici přes Ratiboř do Jablunky. Dále mne nohy nechtěly nést, avšak z Jablunky už vedla na Vsetín dráha a po ní jsem se svezl za neveliký peníz.

Nechtěl bych vypovídat pod přísahou, co jsem dělal potom, ani kam jsem zamířil ze Vsetína. Víím jenom, že jsem se dostal až do Čeladné, protože tam jsem měl vyhledat sestřinu spolužáčku z brněnského lycea a vskutku jsem jí navštívil v přívětivém domě, kde bydlela s matkou. Čeladná je pod Smrkem a odkudsi z nezacloněné vyhlídky jsem viděl Lysou horu. To už byl kraj, připomínaný Bezručem ve Slezských písních, a nejenom Lysá hora, nýbrž i jména osad, jako Staré Hamry, měla v mých uších pevný zvuk. Myslím, že jsem došel až do Místku a že jsem potom nastoupil zpáteční cestu přes Štramberk a Starý Jičín ke stanici Polom na dráze z Bohumína do Přerova. Všechno se mi schovává v mlze jenom tu a tam pře-

tržené určitou vzpomínkou. Jak to však, že si pamatuji, že jsem se už v rovině a nedaleko trati ptal sedláka německy na směr cesty k Polomi, která se v té řeči jmenovala Pohl? Zato zase nemohu říci, byl-li jsem už za té cesty na Radhošti, čili nic. Taková je lidská paměť—děravá jako řešeto.

*

Cesta v oblouku se nedotkla předního místa v tom kraji, Valašského Meziříčí. Věděl jsem o něm a pořád se mi mísilo do rozvažování, na který ústav bych měl jít, když jsem si usmyslil, že se na podzim 1914 nevrátím do Přerova. O gymnasiu ve Valašském Meziříčí šly řeči, že je tam studium lehké, a někteří studenti, když se jim nedařilo na přísných ústavech, tam odcházeli, aby se nějak protáhli vyšším gymnasiem nebo aspoň do sixty. Nepotřeboval jsem úlevy ve studiu, protože jsem mohl přejít do kvinty rovnou nohou, avšak lákal mne kraj, do kterého jsem nahlédl za prázdninové cesty, a všelico jsem si podle knih nebo obrázků ještě přikrašloval. U rodičů bych byl našel málo porozumění, avšak pomohla válka. Přerovské gymnasium zabralo vojsko a zápis na nový školní rok byl odložen na neurčito. V tom okamžiku jsem nasadil všechny páky a dostal jsem svolení, abych šel, kam mne táhlo něco těžko popsateľného.

Spojení bylo tenkrát omezené a obtížné. Trať, která počínala v Kojetíně a končila ve slezském Bělsku, měla odlehčovat hlavní dráze z Vídně do Krakova. Jezdily po ní jenom dva osobní vlaky, jeden tam, druhý zpět, a úsek mezi Holešovem a Valašskem Meziříčí byl v obou směrech obsluhován jenom v noci. Jízda která jindy trvala hodinu, se tehdy protáhla na čtyři hodiny—proč, není mi doposud jasné. Než na to jsem nedbal a řekl bych, že teprve tím všecko dostalo přiměřené rozpětí a působivost.

Jedeme kterýsi den v září 1914 s taťnkem do Holešova. Rád bych věřil, že mne odvázel na dráhu i s černým kufrem, který od primy patřil k mé studentské výbavě. Ale jiný záblesk vzpomínky ukazuje k tomu, že to bylo za plného dne a co bych byl tedy v Holešově dělal, když vlak měl vyjet až v

noci? Bud' jak bud', jedeme a povídáme si, jako bych já už byl dospělý. Povídáme si o vojně a obzvláště o zprávách ze západního bojiště. Teprve později jsem si všechno porovnal s tištěnými záznamy a domyslíl si, že jsme mluvili o bitvě na Marňě, o opětovných pokusech Němců podlomit francouzský odpor a prodrat se do Paříže. Byli jsme v duchu při Francouzích a do Valašského Meziříčí jsem si s jinými věcmi vezl i učebnici francouzské konversace od Léona Cholera, kterou jsem si koupil u Stelziga, hned když začala válka.

*

Valašské Meziříčí bylo o mnoho menší než Přerov. Myslím, že jsem se s ním zhruba seznámil, než den postoupil tak daleko, že jsem mohl zajít do gymnasia a požádat ředitele Karla Svobodu, aby mne zapsal. Stáli jsme v ředitelně s Josefem H., který se mnou chodil do Přerovské kvarty a hledal útočiště pro poslední pokus dokončit nějak aspoň nižší gymnasium. Postrčil mne, když jsme vešli do ředitelny, a měl věru proč. Ředitel, statný muž s kulatou hlavou a skřipcem na plochem nose, se trochu rozpokoval přijímat nové žáky, když nebylo jisté, co se stane s budovou, ale povolil, když si prohlédl mé vysvědčení. List, který mu podal H., vzbudil údiv ničím nemírněný a nezastíraný: od náboženství po tělocvík se tam četla jenom jedna známka, nedostatečná, a neblahé ne — bylo pomínuto snad jenom u zpěvu nebo kreslení. Než H., připravený na první otřes, obratně vyložil ve svůj prospěch závratný počet zameškaných hodin, a než jsme se nadáli, bylo i jeho jméno zaneseno mezi kvartány, ačkoli byl aspoň o dva roky starší než já.

Město se mi zalíbilo hned za první ranní procházky v prochladém zářijovém vzduchu. Mělo náměstí do čtverce s domy většinou o jednom poschodí. V jednom rohu stál hotel U modré hvězdy, v druhém byl hranatý dům s podloubím a tou uličkou se šlo k farnímu katolickému kostelu. Souběžná, trochu širší ulice, vedla k mostu přes řeku a za tou bylo Krásno, samostatná obec, avšak s Meziříčím těsně spojená.

Jak to bylo i v mnoha jiných místech, šlo se z nádraží na náměstí přímými ulicemi, které nastavovaly jedna na druhou a měly rozličná jména. Bylo snadné rozeznat, kde

kdysi končivalo město a začínaly loučky nebo pole. Blízko toho rozmezí stálo gymnasium, budova o dvou patrech v tmavě žluté barvě. Mezi gymnasiem a nádražím byla nová čtvrť. Bylo tam hodně stromů, zpola veřejný sad, zpola soukromé zahrady. Mezi novými stavbami vynikal evangelický kostel s budovou, která sloužila jako alumnát pro studenty reformovaného vyznání. Jeden z nových domů patřil lékaři Janovi B. z Kraiců, příteli Ivana Hála a přerovského Karla Šantrůčka. Několik kroků od kostela bydlel zase redaktor Karel Pelant, jehož dcera chodila do sekundy dívčího gymnasia — dali jí po narození jméno Artemis, ale nikdo jí neřikal jinak než Myška. Četl jsem nedávno, že reformovaný chrám Páně byl postaven roku 1909 a že při slavnostním shromáždění na text "Vy jste sůl a země" kázal vanovský farář Karel z Nagy. Na podzim 1914 byly stavby opravdu jako nové, nepoznamenané ani špatným počasím ani zlou rukou.

S bytem jsem však neměl mnoho štěstí. Neměl jsem dost zkušeností a svedly mne zevnější znaky. Dům byl kousek od gymnasia, v zahrádce a čistý. Jeho majitelé měli drobného chlapce, tuším, primána. Paní Š., s níž jsem všechno sjednával, mluvila nářečím, které bylo domovem někde ve Slezsku, jejího manžela jsem za dne zřídka kdy viděl. Slychával jsem ho zato často v noci a co se v jejich bytě odehrávalo, nechci se ani domýšlet. Přestěhoval jsem se za několik týdnů na Študlov, což byla ulice souběžná s jednou stranou náměstí. Bydlel jsem tam s Josefem H. u vdovy M. Reči, které ona vedla za ranních hodin s neprovdanou dcerou, necht' od čtenáře také oddělí hustá, neprostupná záclona.

Stěhoval jsem se na Študlov nejenom proto, že mne děsily noční výstupy u Š., nýbrž i proto, že nás z gymnasia vypudily vojenské úřady. V městě byla o náhradní budovy nouze. Čtyři třídy chodily do dívčího gymnasia a střídaly se s jejich třídami, pro čtyři třídy se našel útulek v německém kasinu. Byly tam však jenom dvě místnosti a tak jsme chodili tři dny v týdnu do školy dopoledne a tři dny zase odpoledne. Vyučování se zkrátilo, aby se pět období vměstnalo do čtyř plných hodin. Představíte si snadno, že to výchově nebylo nikterak na prospěch.

Kvinta byla na počet veliká, myslím kolem čtyřiceti žáků. Měli jsme tedy v kasině přidělenou rozměrou místnost, ve které bylo i jeviště a na stěnách obdélníková zrcadla. Sedávali jsme u stolů na židlích, nikoli v lavicích a přehled po třídě nebyl snadný. Pamatuji si jména většiny spolužáků, ale uvádím jenom dvě. První v abecedě byl Viktor Altenstein, tuším, z Krásna, který se dobře učil, vystudoval práva, ale vysokého věku se nedočkal, protože byl utracen Němci za okupace. Za ním šel trochu vytáhlý Jaromír Balán se snědou pleť a černými vlasy, synek učitele na dřevařské škole, ale i jemu sudičky spředly jenom krátkou nit' a už je tedy dávno na věčnosti. Třetí v řadě byl plavovlasý Jindřich B., který mi v kasině sedával po pravé ruce. Byli jsme přáteli od prvního pohledu a setkávali jsme se i v Praze, když on už byl praktickým lékařem v dělnické čtvrti poblíž Jatek.

Mohl bych jít podle vzpomínek dále, ale koho by to zajímalo? Někteří studenti byli z města, jiní z venkova. Většina byli katolíci, ale bylo dosti i evangeliků, a to obojího vyznání, reformovaných i augburských, jak se říkalo. Viktor Altenstein měl ve třídě tři souvěrce z rodin, které se hlásily k české národnosti. Jindřich B. a ještě dva jiní studenti z kvinty bydleli v alumnátě se studenty mladšími i staršími. Když jsem se přestěhoval na Ščudlov, měl jsem jako souseda Bohuslava Hromádku, také kvintána. Jeho bratra Josefa, staršího o deset let, jsem však nikdy neviděl, ačkoli dojížděl do Valašského Meziříčí ze Vsetína a učil náboženství žáky augburského vyznání. Dům, ve kterém bydlel Bohuslav Hromádka, byl pokaždé plný studentů. Pro několik z nich to byl byt, jiní tam chodili na návštěvu. Někdy kolem Vánoc—možná, že to bylo později—nás všechny rozrušila zpráva, že jeden z těch studentů, oktáván K., tuším, z Jasené, si vzal život.

*

Valašské Meziříčí leželo ve volebním okrese Tomáše G. Masaryka. V městě bylo několik vzacných osob, o kterých se dobře vědělo, že se přičiňovali o Masarykovo zvolení i roku 1907 i o posledních volbách do říšské rady v červnu 1911. Jistě byl jedním z nich doktor Jan z Kraiců. Myslím také

na reformovaného vikáře Františka Poláka, ctitele Macharova, kterého jsme často viděli pod lipkami mezi gymnasiem a nádražím, zbraného do řeči se Stanislavem Treybalem. O vítězstvích c. a k. zbraní si na těch procházkách asi nepovídali. Jinak jsem znal lidí málo, spíše podle vidění než jména. Město nebylo jednotné a Masarykův soupeř, kroměřížský knihkupec Povondra tam měl také hodně stoupenců. Kde se tam vzali Němci, kteří si vydržovali pro své společenské podniky kasino, to věru nevím.

Na gymnasiu bylo několik profesorů ve vyšších hodnostních třídách, na které se nevztahovala povinnost vojenské služby. Jiní byli povoláni do zbraní, než jsem tam přišel, a přišla za ně náhrada v suplentech, Malou skupinu tvořili mladší členové sboru, které prohlásili u prohlídek za nezpůsobilé. Byl mezi nimi, tuším, i náš třídní Robert Haas, syn obchodníka na náměstí, usměvavý a vlídný, oborem češtinář a němčinář. Dějepis vyučoval František Konvička, nejspíše z Frenštátu nebo z okolí, protože samohlásky vyslovoval "zkrátka". Mohl bych zas postupovat od jména k jménu, ale končím zatím Václavem Dědinou, který učil v prvním semestru geologii a v druhém zase botaniku. Snad ani není docela na místě psát, že učil, protože mu na tom, co pochytíme, valně nezáleželo. Přípravoval se na universitní dráhu a ve třídě nejraději upravoval rukopisy svých prací nebo četl korektury. Zabral-li se však do výkladu—geologie byla jeho pracovním polem—třída za chvíli stíchla a poslouchali jsme pozorně, aby nám neuniklo ani slovo.

Pověst, kterou gymnasiu mělo po východní a střední Moravě, byla opravdu zasloužená. Co jsem si přinesl z Přerova, vystačilo na celou kvintu i v tak obtížných předmětech, jako byla latina a řečtina. Měl jsem tedy hodně času. Od toho dne, kdy jsme se přestěhovali do kasína, bylo dlouhých půldnů ještě víc, protože v ty dny, kdy jsme měli školu dopoledne, jsme končili už o dvanácti hodinách. V městě nebyla veliká knihovna, na jakou jsem byl zvyklý z Přerova, a ústavní knihovna byla zase postižena zábořem budovy.

Dokud byly pěkné dny, nebylo tak zle jako později v zimě. Meziříčí si opravdu zaslou-

žilo své jméno. Kousek za nádražím se spojovaly obě Bečvy, Horní přicházející od Rožnova, a Dolní, která měla pramen nedaleko od moravsko-slovenské hranice a u Vsetína zahnila na sever. Byl tam malý sad, hodně zanedbaný, a u soutoku prostá dřevěná lavička. Z města tam bylo jenom kousek a zašel jsem tam často, než jsem se seznámil s jinými místy.

Mezi oběma Bečvami, které jsou si v horním toku dosti blízko, ležel hornatý kraj s Tanečnicí jako nejvyšším bodem. Vycházka v tomto směru mohla začít hned za městem. Silnice vedly údolními, kdežto tam ve vyšších polohách byly vozové cesty nebo chodníky, ve kterých se vyznali jenom místní lidé. Převru v tom shluku kopců a skalisk vytvořila říčka, tuším, Bystřička, která se spojovala s Dolní Bečvou. Bývala za jarních tání nebo za vydatných dešťů rozvodněná a divoká a proto tam zbudovali přehradu na zachycení přebytečných vod. Nezajímalo mne tolik lidské dílo jako pozadí, které si vytvořila příroda a do kterého lidé málo zasahovali, protože tam bylo málo příležitosti k obživě.

Vydal jsem se jednou do těch končin se studentem L., který byl o třídu níže, ale kraj dobře znal. Bylo to už v říjnu, ale odpoledne bylo jasné a teplé. Zjevila se mi na tom výletě poprvé krása valašských vrchů a všelijakých záhybů a zářezů, které tam způsobila voda nebo povětrí. Lesy v těch končinách byly většinou listnaté a co bych tedy o nich mohl napsat, než že jsem si to odpoledne připadal jako v pohádkové říši, do které směřuji vstupovat jenom lidé vyvolení.

Než podzim přešel rychle a po několika neděl se nad krajem a městem plouživala nízká a vodnatá mračna. Bylo si opravdu těžko poradit s časem, kterého bylo pokaždé víc než dost. Ani jsem se nedivil, že v některých studentských bytech, obzvláště tam, kde majitelé pronajímali studentům několik pokojů, se dveře netrhly. Kam měli chodit studenti těsných a nevlídných bytů, když nebylo spolkové místnosti ani v ústavě ani někde jinde? Disciplinární řád nedovoloval návštěvu kaváren — nevím ani, jestli v městě jaká byla — a zaháněl studenty méně dbalé o školu a o prospěch než o ukrácení chvíle do hospod a krčem někde na okraji města nebo

v Krásně, kam nechodili členové profesorského sboru.

Ještě před Vánoce napadl sníh. Spolužáci, kteří se v městě lépe vyznali než já, byli pohotově se saňkami. Bylo dost výběru. Jedni se pustili po silnici ke Vsetínu, která se hned za městem náhle skláněla do dolku. Sjezd tam byl nejenom prudký, nýbrž i nebezpečný. Po silnici jezdilo hodně těžkých vozů a narazily-li sáně na některý z nich, bylo z toho neštěstí a mrzutost na obou stranách. Byl jsem tam "na Stínadlech" snad jenom jednou za modravého podvečera a jinak jsem raději sedával doma, nebo se procházel v městě.

Železnice, která spojovala město se světem, byla méně zatížená vojenskými transporty než hlavní trať k Bohumínu, avšak válka měla ozvěnu mezi námi ve školách i mezi obyvatelstvem. Brzo po zahájení školního roku se v městě objevili uprchlíci z končin ohrožených válkou. Líbili se nám studenti z haličských gymnasií, kteří chodili v uniformách, jak to v té zemi bylo obyčejem. Se studenty, nebo hned za nimi přišly i polské knihy. Nevím, jestli jsem si koupil nebo od někoho dostal tenký svazek básní Adama Mickiewicze v šedivé měkké obálce. Mnoho jsem z těchto veršů nepochytil, protože jsem se nikdy od nikoho polsky neučil, ale našel jsem si jednou, už tady ve Spojených státech, báseň, nad kterou jsem si tenkrát lámal hlavu. Je to první z ballad a romancí a začíná takto:

*Z niebieskich najransza piosnek
ledwie zadzwonił skowronek . . .*

Studenti však nezůstali v městě dlouho. Úřady je patrně odsunuly dál, protože město, položené celkem blízko ke slezské hranici nemělo být přeplněno.

S uprchlíky, s raněnými vojáky a s lidmi, kteří byli tak či onak v pohybu, přicházely i zprávy, kterých nebylo v censurovaných novinách. Po pravdě třeba říci, že většina uvědomělých studentů ani zpráv nepotřebovala, protože prostě věřila, že Rusové přijdou dříve nebo později. Sestra jednoho z mých spolužáků Mirka Ch. měla nacvičenou na klavíře ruskou hymnu a někdy ji přehrávala

při otevřeném okně, ačkoli měli dům na náměstí, zrovna vedle kasína. Po té straně chodívalo hodně lidí, obzvláště mezi šestou a sedmou hodinou v podvečer, protože i Valašské Meziříčí, jako jiná města, mělo korso.

Psal jsem už jednou o aféře s černožlutými kokardami o jmeninách císaře pána, pro kterou hrozilo ústavu rozpuštění, jako se to stalo brzo po prázdninách v Kyjově. Byli jsme zaplaveni do vyšeřování ještě jednou, a to v prosinci 1914, pro neúčast na službách Božích, které se tenkrát konaly na záchranu Rakouska před Rusy. V ty dny se zdálo, že se ruský nástup nezadrží ani na pevnostech kolem Krakova. Než pohroma nepřišla, bitevní čáry se ustálily, bojiště byla zasypána sněhem a když přišlo jaro 1915, byla císařská

vojska a německé oddíly s nimi sdružené tak pohotově, že mohl začít nástup a po průlomu o Gorlice ofensiva, která se nezastavila ani před Varšavou. Sestra přítele Mirka Ch. se nedočkala chvíle, kdy by mohla zahrát "Bože, cara chraň" před vojáky Jeho Carského Veličenstva . . .

Jel jsem domů na Vánoce tmavou zimní nocí a už se nepamatuji, jak jsem se dostal z nádraží domů. Možná, že na mne někdo čekal, i když vlak přijížděl ke třetí hodině zrána, možná, že jsem zůstal v čekárně až do úsvitu. Co záleželo na několika hodinách, jenom když jsem byl doma na první svátky, zastřené stínem úporné války a ne tak neveselé, jak měly být podle starobylé koledy.

(Dokončení)

Jonathan Brooks:

Zmrtvýchvstání

(Jonathan Brooks, (nar. 1904), patří k řadě černošských básníků, jimž tzv. náboženská tematika není jen zajímavým námětem, ale přímo možností, jak vyznat svou víru. Brooks studoval v Missouri na Lincolnově universitě, pak byl v koleji v Mississippí. Vzdělání jeho dalo jeho verši obdivuhodnou kulturu a kázeň, jež důstojně rámuji závažné myšlenky. JPV.)

*Lůžko mu Josef v skále skryl
a v rubáši jej položil
do kmentu. Myrha voněla,
když slova přátel odzněla.*

*za dveřmi hrobu se zámkem,
Na skále zámek, za ním zem,
na zemi postel, Ježíš na ní,
před zloději jej pečeť chrání.*

*"Netřeba mrtvým vartu stát"
vojáci řekli. "Budeme spát."
Už přitáhli k tělu svůj plášť.
Jen měšc držel světlou stráž
nad hrobem, lidmi, tmou, jež spala.
A rosa na ně napadala.*

*Náhle na čelo noci v spánku
v polibku připlul závan vánku.*

*Na lůžku svém se posadil
a ve vzpomínkách na svůj kříž
konečky prstů položil
do čerstvých ran — zavřených již.*

*Pak povzdychnul si a jásoť plál
mu v očích, v rukou, jimiž sňal
voňavý rubáš, k němu dal
kment bílý. Za kámen je skryl
pečlivě, dřív než opustil
příbytek, jenž si pronajal.*

*Tiše jak zrána svítání
prošel spícími strážemi,
nevzbudil spáče na zemi,
nestrás si rosu do dlaní.*

*když kráčel dál, na Golgotu
kobercem žluté tařice,
žlutší nežli tvář měsíce,
od mrtvé smrti — k životu.
"Živého tam, kde smrti stan,
hledáte?" anděl řek', "vstal Pán."*

*A slova ta hned vítr vzal
v svou náruč. V hnízda vysypal
je ptákům, stromům v listy vikal.
I lidem na paměť je dal.*

Přeložil Jan Petr Velkoborský.

"Účinná láska k bližnímu vidí se v lásce k slabým, chudým, zarmouceným, špatným; mocné, bohaté, veselé, krásné a dobré není těžko milovati." —T. G. Masaryk.

ROZHLEDY

A. Böhme:

Náboženská situace v
Německu

*Pisatel je evangelík německé národnosti
původem z Čech. Po vysídlení žije
Bavorsku. — Pozn. redakce.*

Poválečné Německo bylo zaplaveno uprchlíky a vysídlení, jejichž celkový počet se odhaduje na dvanáct milionů, kteří musili být v krátké době usídlení, zařadění do pracovního procesu nebo, kteří připadli na starost veřejné sociální péči. Tak z území Poláky obsazených bylo vysídleno celkem asi čtyři a půl milionu Němců. Z Československa bylo odsunuto 3,270,000, z nichž asi dva a půl milionu přišlo do Západního Německa, ostatní ponejvíce do Německa Východního a Rakouska. Mezi Němci vysídlenými z ČSR bylo asi 250,000 evangelíků. Jejich začlenění nebylo tak snadné jako u katolíků, neboť evangelíci se lišili svými řádami a tradicemi od svého nového církevního prostředí. Tak v některých zemích Západního Německa převládají luteráni, jinde reformovaní a opět jinde sjednocení (Uniierte). V Německé spolkové republice je z 50 milionů obyvatelstva asi 52 procent evangelíků. V t. zv. Německé demokratické republice, ovládané komunisty, žije asi 75-80 procent evangelíků. Každý měsíc přichází odtud asi 10,000 lidí. Od r. 1949 do srpna 1959 přešlo takto 2,270,000 uprchlíků z Německa východního do Německa západního. Pojítkem obou částí Německa je stále ještě bývalé hlavní město Berlín, které leží jako ostrov v oblasti komunisty spravované. Samo město je rozděleno na dvě části a přechod z jedné do druhé je stále obtížnější.

Po strašlivé bídě a hospodářském i mravním rozkladu v prvních čtyřech letech po válce vyhlášena byla v Západním Německu reforma měnová a život se začal konsolidovat. S pomocí Marshallova plánu bylo možno budovat byty a továrny a zaměstnávat nepracující. Církev a jejich sesterské pomocné organizace vykonaly na poli vnitřní misie práci, jejíž význam a výsledek nemůže být

dosti zdůrazněn.

Jedině církev je pojítkem mezi evangelickými souvěrci ve Východním a Západním Německu. Uvážíme-li, že není žádného politického styku mezi oběma rozdělenými částmi národa a že i kulturní styk je značně podvázán, musíme si vážit toho, že aspoň ve věcech náboženských nepanuje tak zvaná studená válka. Evangelíci ve východní části se však musí značně přizpůsobovat režimu a poměrům tam vládnoucím. Theoreticky jest jim zaručena svoboda, prakticky jsou vydáni útlatku.

Nemohu nesmlčet, že v Německu západním, kde svoboda vyznání nestojí jen na papíře, se v době poválečné rozmohly některé sekty, z nichž nejrozšířenější jsou tak zv. Svědkové Jehovovi. V chaotické době poválečné neměla církev dostatek farářů, kostelů, pomocných organizací a laických sil, aby mohla skýtat oporu všem těm zoufalým masám vyhostěnců, vybombardovaných a ztroskotanců, mezi nimiž fanatičtí agitátoři nalézali stoupence. Čím více se však náboženský život ustaluje, tím více půdy ztrácejí i tyto sekty a lidé nalézají opět duševní rovnováhu.

Před válkou byly v Německu kraje ryze katolické nebo ryze evangelické, avšak v letech 1945-48 nastalo velké přemísťování a prolínání příslušníků těchto vyznání. Nutno říci, že těmito přesuny dostalo Německo jiný vzhled. Z počátku se brali mladí lidé též víry, později však stále více se množí manželství smíšená, což vyvolává nebývalé problémy. Vliv církve katolické je v Západním Německu nepoměrně větší, než by odpovídalo jejímu počtu. Církev evangelická se musí namáhat, aby si udržela své postavení. Kdyby došlo k sjednocení Německa, byl by velice posílen protestantský živel. Nechce se mi věřit, že by katolíci nepřáli sjednocení Ně-

mecka z tohoto důvodu. Věřím, že touha po sjednocení je na obou stranách upřímná, i za cenu obětí.

Nakonec bych rád vyjádřil hlubokou vděčnost za pomoc, které se nám dostalo od množství vynikajících osobností Západního světa, spisovatelů, umělců, národohospodářů a politiků a též náboženských společností jako kvěkrů. Dovedli odpustit, dovedli najít smířlivá slova a dovedli účinně zasáhnout, kde křivda a bída drtily zoufalé. Co nám však dosud činí starost jsou ti, kdo si nevzali poučení z minulosti a příliš rychle zapo-

mínají našich vín. Rychlý hospodářský vzestup způsobil pokles zájmu o hodnoty nehmotné, ideály mravní a duchovní. Není to tak agitace z Východu, která ohrožuje náboženské založení německého národa, nýbrž je to vlastní materialistický postoj životní, který může podvrátit základy národního bytí. Tu má neobsáhlé pole působnosti církve, vědomá si svého úkolu: být nositelkou a šířitelkou evangelia Kristova. Zde má neomezené možnosti každý jednatel, který se dal do služby Ježíšovi. Neboť jen duchem Kristovým může být zachráněn národ i svět.

LITERATURA

Nová kniha br. prof. M. Spinky

Čtenáře našich spojených časopisů upozorňujeme na právě vyšlou knihu z pera br. prof. M. Spinky, *The Quest for Church Unity* (vyšlo v Macmillan nákladatelství v New Yorku). Tato poslední kniha profesora Spinky byla již kladně hodnocena v řadě významných evangelických publikacích.

Na pečlivě a spolehlivě připraveném historickém pozadí vývoje federalistického i ekumenického hnutí, prof. Spinka naznačuje praktické cesty vedoucí k větší křesťanské shodě a tím jednotě křesťanských církevních skupin.

Knihu lze objednat v Macmillan Company, 60 Fifth Avenue, New York 11, N. Y. Cena jest \$2.50.

Čtenáře též upozorňujeme na právě vyšlou knihu Vance Packarda, "The Status Seekers" (kniha vyšla jako publikace David McKay Company, Inc., New York a stojí \$4.50). Tato kniha jest vynikající sociologickou studií americké společnosti. A v souvislosti s výše jmenovanou knihou čtenářům doporučujeme již dříve vydanou (r. 1950) sociologickou studii o změně charakteru americké společnosti od David Riesman, Nathan Glazer a Reuel Denney, "The Lonely Crowd". Tuto knihu vydalo nakladatelství Doubleday i v poněkud zkráceném vydání v knižnici Doubleday Anchor Book. Cena tohoto vydání je 95c.

Dopisy

(Coraopolis Pa.) "Minulý měsíc jsem vám poslala dar pro uprchlíky na místo květin k uctění památky sestry Antonie Šurinové, matky manželky mého bratra Ant. Horníčka z West Newton, Penna., která zemřela dne 5. ledna t. r. Sestra Šurinová byla těžce nemocná po tři léta a přála si velice věčného odpočinku. Pán Bůh její modlitby vyslyšel. Po celou dobu její nemoci jí věrně a trpělivě posluhovala její dcera Marie. — Za měsíc, dne 5. února, ji následovala s. Emilie Millerová, její švagrová, také věrná a obětavá sestra. Zemřela v nemocnici ve Sewiekley. Obě sestry byly přes 83 roky staré a obě byly z prvních členky coraopolské církve, jejímž prvním farárem byl již zesnulý br. Dr. Václav Losa. Církve tato se v r. 1952 spojila se zdejší První presbyterní církví. — Pomalu starší členové odcházejí a mladí jdou s americkým proudem a česká řeč pomalu, ale jistě mizí. Avšak práce našich přistěhovalců nebyla nadarmo. — Sestra Millerová byla velice známá a snad ani jeden z přátel církve nescházel na jejím pohřbu. Sestra Millerová zanechává po sobě pět synů, tři dcery a 20 vnuků. K uctění její památky přikládám dar (i jména darců) na práci Husova Lidu a Křesťanských Listů. Se srdečným pozdravem, Anna Sirný."

(ČSR) "Vaše překvapující zásilka došla až v druhé půlce února. Dík zvláště za Broučky a modlitby P. P. a dva úvody k Starému

Z našeho Siona a odjinud

a Novému Zákonu. Kdybychom tak mohli u vás objednat 10 tisíc Broučků! Zatím to zde na vydání nevypadá . . . Ještě několik slov k prosincovému synodu a k pololetnímu kursu kazatelů. Jak asi již víte, řád členství, který měl být projednán a přijat, byl odložen na synod příští. Zdá se, že nejsme ještě schopni kloudné formulace i pro nejasnosti theologické ve věci křtu a konfirmace. Konfirmační řád bude také projednán až příště. — K vztahu církve a státu byly ze seniorátu dva návrhy. V diskusi však bylo doporučeno, aby se v této věci nic písemného nepodávalo. Asi je domněnka, že ani k vyznání nenadešel ještě čas. Mám však za to, že jsme k jeho sepsání nedorostli. Tak totiž, aby mluvilo i atheistům jasnou a srozumitelnou řečí. Ovšem že to je jen odklad. Nakonec se tomu nevyhneme . . . Na farářském kurse přednášel systematik Kreck z Bonnu o smíření u Bartha. Je to jeho žák, ale má i své výhrady, z nichž některé uvedl. Zvláště k provokativnímu Barthovu učení, že vlastně v Kristu jsou všichni lidé vyvoleni. Úmyslně to prý Karel Barth takto postavil jako hráz proti farizejství církve. Poučné však jest, že J. L. H. ve své poslední knize ("Evangelium o cestě za člověkem") se téměř vyhýbá pojmu vyvolení a na jeho místo dává povolání! I tam, kde biblicky má být vyvolení. Čili smazává Kristovo mnoho-málo (Matouš 20,16). A tím i konečné rozdělení otupuje ve jménu jakési rozplzlé lásky (Matouš 25,31ss). Udělal jsem si proto otázku nad Barthovou christologií a démonologií! Není vaďa v jeho nedocenění Starého zákona? Profesor Daněk před lety na okraj Barthova výkladu Skotské konfese poznamenal: " . . . selhává v rozhodujícím okamžiku mezi státem a církví, byť šel o kousek dál než Calvin." Srdečný pozdrav všem, Váš, J."

Německo "Srdečné díky za to mimořádné krásné a bohaté číslo únorové HL s článkem Jar. Šimsy a poznámkami k diskusi Akad. YMCA "Zápas o duši českého lidu." Pamatuji se na onu konferenci a mám pevně za to, že také tyto body vypracoval a sestavil Jar. Šimsa, jeden z mých nejvzácnějších přátel a člověk prodchnutý Kristovým duchem. S vřelým bratrským pozdravem P. P."

Téměř ze všech částí Spojených států se sjeli zástupci československých krajanských organizací, národních a církevních, aby se účastnili velkých oslav spojených s vydáním jubilejní známky k 110. výročí narozenin prvního presidenta Československé republiky T. G. Masaryka. (Tato známka byla vydána ve čtyř a osmi centových hodnotách v serii "Champions of Liberty"). Oficiální odevzdání známek do prodeje bylo provedeno v budově ministerstva pošt za přítomnosti ministra pošt, p. A. E. Summerfielda. Ministerstvo pošt vydalo 120,000,000 čtyř centových a 40,000,000 osmi centových známek této serie. --- Medailonový obrázek s hlavou presidenta T. G. Masaryka nese též nápis: "T. G. Masaryk, 1st President - Czechoslovakia - Patriot - 1918-1935". — Slavnostnímu odevzdání jubilejních známek předcházela řada schůzí československé národní rady a jiných národních organizací a slavnostní večere v neděli večer, dne 6. března, jíž se účastnilo přes 600 krajanů. Program všech schůzí měl dobrou úroveň a byl pečlivě připraven. Ubytovací výbor též vykonal kus dobré práce. Skupina z Chicaga byla nejpočetnější — přes 160! Každý zástupce krajanské organizace obdržel na památku od vlády Spojených států Památník obsahující jeden arch čtyř a 1 arch osmi centových známek, vlastnoručně podepsaný ministrem pošt. Kromě toho tito zástupci měli zvláštní příležitost zakoupiti si jakýkoli počet prvních archů těchto známek. Osobně jsem zakoupil přes přes 1000 archů každé hodnoty a připravuji zvláštní pamětní knížku, která bude obsahovat nejen archy těchto známek, ale i obrázky a text. Tyto knížky budou k dostání u Národní jednoty. (Cena bude od patnácti do osmnácti dolarů.) — Zájezd do Washingtonu se vydařil. Dojem, který učinil na americkou veřejnost byl velký. Značně posílil naše exilové organizace v jejich práci pro získání svobody pro Československo. Vydáním Masarykových známek americká vláda jasně naznačila, že ideály, které byly v pozadí Masarykova života a práce, jsou též ideály americké a že americký lid je solidární s tě-

mi složkami československého lidu, které usilují o svobodu a demokracii. — První den bylo prodáno za více jak 1 milion dolarů známek. (John Opie).

Dne 14. února 1960 se konala v Betlémském kostele, 17 Rhodes Avenue, Toronto, výroční schůze Jednoty československých protestantů. Schůzi zahájil předseda, bratr J. Hynek.

Po zpěvu a modlitbě, bratr Hynek vzpomněl zesnulých bratří — Matějky, Strýčka a Slezáka, kteří byli věrnými členy naší Jednoty.

Zprávu jednatelky podala sestra Anna Marková a zprávu pokladní bratr J. Skála. Jsme vděční, že jsme měli možnost v minulém roce přispět finančně na práci konanou br. farářem J. Pitterem pro uprchlíky v Německu.

Bratr Hynek promluvil o činnosti Jednoty v minulém roce, z níž nejdůležitější byla vzpomínka na Mistra Jana Husi v červenci 1959. Členové výboru též obstarali obrazy Mistra Jana Husi a Jana Amosa Komenského pro Museum v Moraviantown.

Rozhodnutím přítomných členů byl nynější výbor pověřen, aby pokračoval ve stejném složení i v příštím roce. Předsedou zůstává br. J. Hynek, místo-předsedkyní: Ruth Petříčková, jednatelka: A. Marková, pokladník: J. Skála. Členové výboru: Rev. J. Novák, J. Petříček, M. Lev, V. Menšík.

R. Petříčková.

Při slavnostním uvedení v prodej nových známek (Champions of Liberty) s obrazem president T. G. Masaryka ve Washingtoně 7. března t. r. zastupoval naši Jednotu br. far. Jos. Šefl z New Yorku a br. John Opie z Chicaga.

Z Prahy se dovídáme, že docent Komenského fakulty, Dr. J. M. Lochman byl jmenován od 1. ledna t. r. profesorem téže fakulty v odboru systematické theologie. Dr. Lochman jest nejmladším profesorem fakulty.

Čtenáře jistě bude zajímat několik statistických dat ze zprávy synodního seniora čsbr. církve evangelické, která byla přednesena na XIII. synodu. Česko-bratrská evangelická církev má 271 farních sborů a 349 kazatelských stanic. Počet duší byl koncem roku 1958 — 309,459. Za poslední 3 roky vstoupilo do církve 1,969 nových členů, vstoupilo

však z církve 4,649 členů, rozdíl je tedy minus 2,680. Počet farářů je 246, vikářů 58, diakonů 5, celkem 304 kazatelů. Z toho je 14 žen. — Za poslední tři roky bylo ordinováno 28 kazatelů a kazatelek. Farářskou zkoušku složilo 22 vikářů. Do výslužby odešlo 15 kazatelů, zemřelo 17 a z různých důvodů přestalo vykonávat službu 16 kazatelů a kazatelek. — Sledujeme-li počet duší za poslední 3 roky, zaznamenáváme pokles počtu duší takto: 1956 — 321,349, 1957 — 318,189, 1958 — 309,459. V celku tedy za tři roky pokles o 11,790 duší. Zpráva dále pak pokračuje větou: "Je nesporné, že počet duší v církvi klesá a my jsme povinni hledat příčiny tohoto zjevu." Zde však končí hledání příčin. My víme, že pokles není hlavně zavinen "nedostatečnou horlivostí a opravdovostí v . . . práci", ale politickým tlakem, o kterém se církev ovšem bojí mluvit! — Církev v Československu patrně ztratí v příštích několika letech ještě více členů. Doufejme však, že to budou jen ti, kteří byli stejně církvi jen na obtíž pro jejich duchovní mdlobu a církevní nestálost. Jádru jistě však zůstane a z něho Pán nechá v svém čase znovu vyrůst církev, která opět bude ratolestí kvetoucí a korunou slávy Jeho.

Ve zprávě k synodu jest zajímavý i oddíl jednající o křtu. Citujeme jej bez poznámky. Jen bychom snad měli připomenout že na předcházejícím synodu před 3 roky delegáti velmi živě diskutovali o otázce křtu dětí. Situace dnes se poněkud změnila! — "Poněvadž je dnes křest dětí vyznavačským aktem, není velkého nebezpečí, že by rodiče přinášeli své děti ke křtu z pouhého zvyku anebo z pověry. Bylo by to přímo hříchem, kdyby kazatel takovým rodičům dělal těžkosti a vkládal na ně nepřiměřené požadavky. Také se dnes užívají v církvi vážné hlasy, zdali je oprávněné stanovisko, že každý křest se musí konat ve shromáždění. Aníž bychom chtěli popírat význam a smysl křtu ve shromáždění, nemůžeme na druhé straně nevidět, že mohou nastat okolnosti, které odůvodňují výjimky, a to nikoli vzácné. Je vidět, že každá šabloovitost církvi škodí a že realita života je leckdy silnější než nejkrásnější theorie."

Ke zprávě o úmrtí br. far. George Bardarika (Husův Lid, č. 2) připojujeme, že br. Bardarík se narodil 9. ledna 1888 v Malých Raslavicích v Československu. Do Spojených států přijel v r. 1905. Po studiích v Cora-

opolis, Pa., a v Oberlíně v Ohio, br. Bardarík byl ordinován k úřadu kazatelském v září 1918. Později br. Bardarík vstoupil do Western Theological Seminary v Pittsburku, kde obdržel hodnost bakaláře bohosloví. Po celou dobu kazatelské práce, br. Bardarík sloužil svému lidu.

Výkonný tajemník odboru pro zahraniční misie methodistické církve americké, Rev Tracey R. Jones, prohlásil po svém návratu z jiho-východní Asie, že nejdůležitější věcí, kterou si musíme dobře uvědomit jest skutečnost, že "církve v oblasti komunistické Číny žijí". Je pravda, že prošly utrpením; přízrůbily se značně politické i hospodářské politice státu, ale nezanikly! Není člověka, muže či ženy, který by se nazýval křesťanem z jiného důvodu než z důvodu víry. Všichni t. zv. 'rice Christians' už dávno z církve vystoupili. Tohle nesmíme zapomenout, když slvíme, že přes všechny těžkosti jest v Číně 70.000 methodistů a nějakých 700.000 ostatních evangeliků." Mr. Jones, který zakládá své informace na zprávách, které obdržel od lidí, kteří před nedávnem opustili Čínu, popsal politickou a hospodářskou situaci v Číně jako chaotickou. Dodal však, že není pochyby, že vláda má plnou kontrolu nad celou zemí. Revoluční ovzduší politické atmosféry rychlé industrializační a hospodářské změny, je stále nabitó nekontrolovatelnými emocionálními náladami." Pokud jde o církve, Mr. Jones prohlásil, že jsou náznaky nového a lepšího života, který se projevuje v dobrovolné spolupráci církví rozličných denominací, která vedla v minulém roce k spojení církví. I když jest předčasně prorokování, jest zcela možné, že to může znamenat konec denominaciolismu v Číně a vznik jednotné křesťanské církve.

Synod evangelické církve v obvodu Berlin-Brandenburg odhlasoval projev důvěry svému biskupu O. Dibeliusevi, který se stal středem ostré kontroverze pro svůj netradiční názor a výklad třinácté kapitoly k Římanům, která projednává otázku 'autority' ("... není vrchnosti, jediné od Boha, a kteréž vrchnosti jsou, od Boha zřízené jsou. A protož kdož se vrchnosti protiví, Božímu zřízení se protiví...") Biskup Dibelius tvrdí, že tato slova se nevztahují na "komunistickou autoritu" stejně jako se nevztahovala na Hitlera a nacisty. Biskup však rozhodně popřel, že by chtěl svým výkladem vybižet k občanské ne-

poslušnosti. — Během synodního jednání biskup Dibelius prohlásil, že se v dohledné době vzdá svého místa předsedy Evangelické církve v Německu (EKID) a i místa biskupa berlínsko-brandenburgské oblasti. Dibelius se dožije 80. let 15. května t. r. Biskup Dibelius jest též jedním z presidentů Světové rady církví.

Dr. Martin Niemoller, president církve Hesse-Nassau, prohlásil nedávno, že "rozhodnutí ovlivňující život příštích generací nebudou konána ve Washingtonu neb Moskvě, ale v Peking, New Delhi a v Johannesburgu . . . Po pět set let bílá rasa měla nadvládu a tím zodpovědnost za barevné rasy v jejich boji s chudobou a hladem. Zatím však, aby se soustředila na tento problém. bílá rasa pokračuje ve zbrojení, které ztratilo veškerý smysl . . ." Niemoller též pravil, že každý den tisíc lidí umírá zbytečně hladu. "Každý, kdo jí do sytosti a při tom má přebytek a peníze v kapse si musí uvědomit, že tyto přebytečné peníze mu nenáležejí. Proto, že se přejídáme a zajišťujeme si víc než potřebujeme, jiní hladoví."

Koncem ledna se sešel v Římě první synod římské diecése po více jak 500 letech. Jednání synodu bylo mnohoznačné. Nás zajímají doporučení a rozhodnutí vztahující se na laiky. Prohlášení synodu též doporučilo, aby všechny diecése římské církve po celém světě následovaly stejného příkladu. 1) Laici jsou varováni, by nečetli publikace inspirované protestanty, atheisty a materialisty, stejně jako existencialisty a iluministy. 2) Laikům je zakázáno účastnit se bohoslužeb, kázání nebo diskusí nekatolických "kultů". 3) Laici se vystavují nebezpečí exkomunikace jestli spolupracují neb volí pro politickou stranu neb osobu, která propaguje heretické zásady a doktriny i když třeba nejdou tak daleko jako atheisté neb odpadlíci. 4) Laici se vystavují nebezpečí exkomunikace jestliže spolupracují na zákonech, které jsou neprospěšné Církvi (rozuměj: římsko-katolické!)

Světově známý theolog Dr. Paul J. Tillich prohlásil nedávno v Los Angeles, že odklon od reformačního individualismu k autoritářskému náboženskému systému jest největším nebezpečím pro protestantismus v dnešní době. Tillich řekl, že tato tendence jest patrna v současných sjednocovacích snahách církevních

skupin, v ekumenickém hnutí a i v benevolentnějším postoji římsko-katolické církve v otázce po křesťanské jednotě. "Ekumenismus theologicky mnoho nedělá. A co jest konáno na poli theologickém není impresivní. Výbor nemůže vytvořit teologii a tak výsledek jest vždy založen na nejnižším společném jmenovateli. Protestantská theologie jest v podstatě nekonformní, avšak typický individualismus z ní zmizel a byl nahrazen t. zv. "Organization Man" (organisátorem, administrátorem), a kolektivním duchem. — Rozmach a popularita primitivního orthodoxního revivalismu jest též známkou touhy po bezpečí, protože 'autorita dává tuto bezpečnost.' "Prorocký duch protestantismu však nemůže být zničen, i když může být dočasně zatlačen do podzemí, jestli protestantská éra bude nahrazena autoritářstvím."

OPRAVY. Prosíme, opravte si v únorovém čísle (2-1960) v článku P. Pittra na str. 23. v 2. sloupci ve 12. řádce: "Nebylo by vůbec pokroku, kdyby nebylo kacířů . . .". A v témže sloupci ve 26. řádce: "Křesťanství tu určuje ducha a prostředky . . .".

V článku Jar. Šimsy v 2. sloupci 22. řádka: Jan Milč zemřel r. 1374 ve francouzském Avignonu.

V březnovém čísle si opravte na str. 43 následující: první řádka v 1. sloupci má následovat předposlední řádku v 2. sloupci.

Předplatné a dary na časopis a práci Jednoty došlé v únoru 1960.

Marie Pospisil, Minitonas, Man., Can.	\$ 3.00
Emil Beran, Schuyler, Nebraska	4.00
James Sklenar, Ceresco, Neb.	5.00
Johanna Sevcik, Johnstown, New York	5.00
Anna Palas, Ceresco, Neb.	6.00
Elizabeth Newfield, Sacramento, Cal.	5.00
Louis Conrad, Racine, Wisconsin	4.05
Theresa A. Chap, Cleveland, O.	5.00
Jos. Curma, Shelton, Conn.	3.00
J. B. Matejka, Burlington, Ont., Can.	5.00
Frank Surovik, Bellville, Texas	5.00
(Nelsonville Sunday School)	
Emilie Svoboda, Crosby, Texas	5.00
Mr. Joe Miksovsky, Rosenberg, Texas	20.00
Adolph Procházka, Colonial H'ghts, Va.	10.00
C. A. Zahalka, Caracas, Venezuela	10.00

F. & M. Parma, Solon, O.	10.00
John Zeleznik, Cleveland, O.	2.00
F. Papez, Santiago, Chile	10.00
Mrs. J. Cermak, Chicago, Ill.	10.00
Jerry Jersak, Swan River, Man., Can.	10.00
Fred Petrosky, St. Charles, Mich.	2.00
Marie Rihak, Chicago, Ill.	2.00
Julie Jindra, Pittsburgh, Pa.	5.00
Mrs. A. J. Lostak, Highlands, Texas, (Christian Sisters Union)	5.00
Christian Sisters of Temple Czech-Moravian Church	25.00
Anna Sirny, Coraopolis, Pa. — sbírka k uct. Emilie Miller: Mr. & Mrs. Boh. Bures, \$5; Mr. & Mrs. Jos. Holets \$6; Mr. & Mrs. Rud. Cerny, \$5; Mr. & Mrs. Martin Hozak, \$5; Mr. & Mrs. Jaroslav Hornicek, \$2; Mrs. Eva Novak, \$2; Miss Olga Losa \$1.50; Mr. & Mrs. Pavel Kulisek \$2; Mrs. Mary Pirohovic, \$1; Mrs. Emilie Horak, \$1; Mrs. Anna Sirny, \$2; dohromady	32.50
M. Kohak, Jackson Heights, New York	10.00
Marie Machotka, New York 21, N. Y.	5.00
John Elias, Cleveland, O.	5.00
J. Hynek, Toronto, Ont., Kan.	2.00
K. & M. Wokoun, Cedar Rapids, Ia.	12.00
John Matys, Grimbsby, Ont., Canada	2.00
Frances Palenik, Phillips, Wis.	5.00
Mrs. Jos. Becicka, Ely, Iowa	5.00
Mrs. Anna Pechota, Chica, Cal.	10.00
J. Smajzl, Toronto, Ont., Can.	10.00
Marie Krupala, Wall, Texas	5.00
John Harvanka, No. Braddock, Pa.	3.00
Ant. Zavacek, Outlook, Sask., Canada	5.00
Rev. F. Simcik, posílá dvoje předplatné pro: Frank Simcik, Temple, Texas W. J. Sebesta, Caldwell, Tex., celk.	4.00
Edw. Jonas, Howells, Neb.	2.00
B. Truhlarova, Clarendon Hills, Ill.	5.00

Za všechny dary upřímně děkuje a o další pomoc na časopis a práci prosí: Národní jednota, Mr. John Opie, pokladník, 4800 So. Hoyne Ave., Chicago 9, Illinois.